

Corona Scenario's

Online Educatiesessie

door Onno Steenbeek

UoC / EUR / APG APC

Webinar, 4 juni 2020

Agenda

- Waarom scenario's?
- Ingrediënten Corona-scenario's
- Jaren '30 of jaren '70?
- Hoe scenario's te gebruiken?

Waarom scenario's?

<https://youtu.be/F7bNJnRIhaU>

Waarom scenario's?

Overtuigende verhalen die op belangrijke manieren boeien, provoceren en uitdagen omdat ze interessant, plausibel, relevant en nuttig zijn.

We weten het gewoon niet!

- Toekomst voorspellen is onmogelijk
- Scenario's erkennen dit
- Hulpmiddelen om de onzekerheid te beheersen
- Relevante risico's op radarscherm
- Verhalen, geen voorspellingen
- Zowel kwalitatief als kwantitatief

Basis voor discussies, asset allocatie / risicobeheer
Basis voor zowel interne als externe communicatie

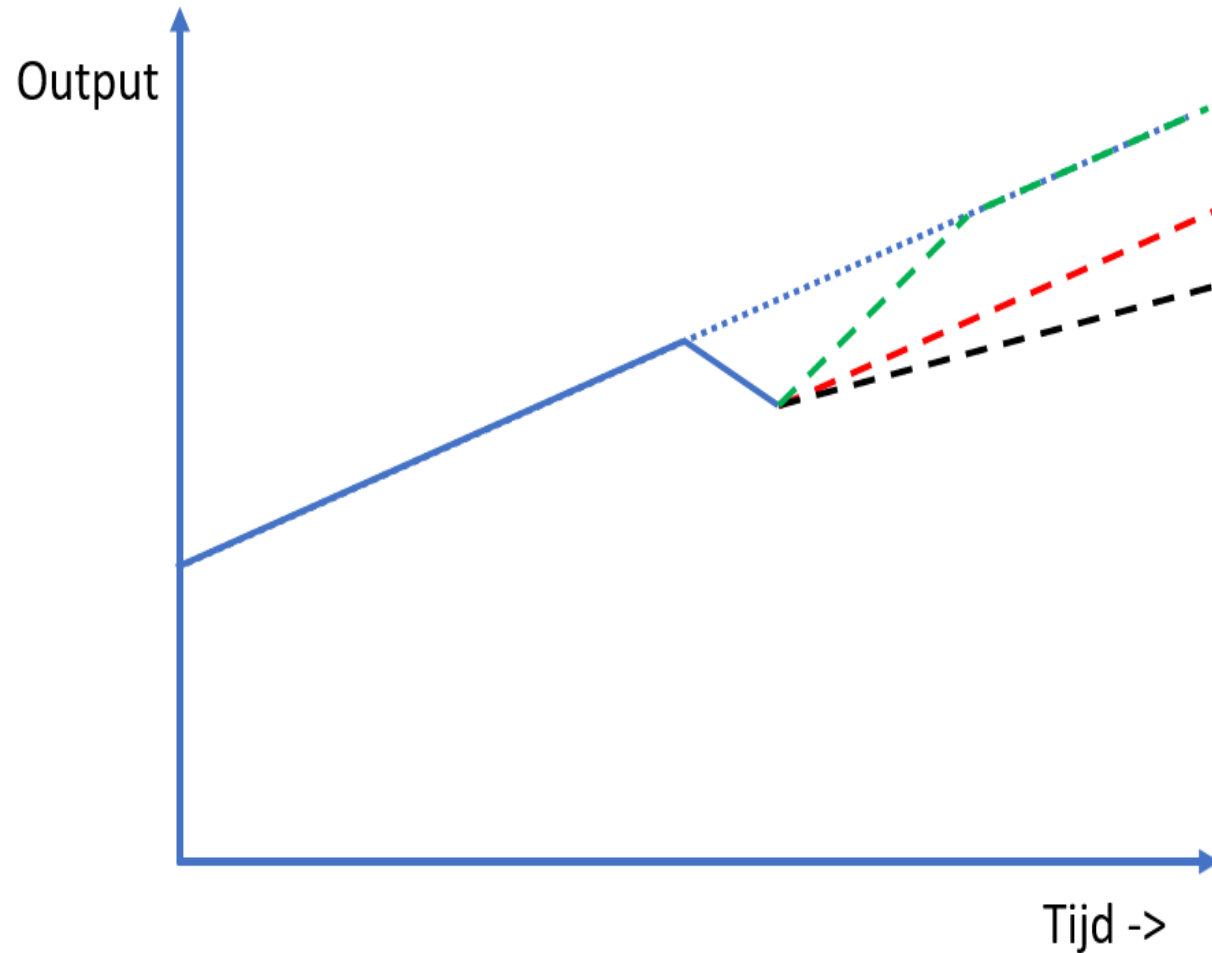
Start Corona-scenario's: enquête

- Enquête onder bestuursleden en medewerkers pensioenfondsen
- Vraag: Welke onzekerheden hebben de grootste impact op het fonds?

Onzekerheden

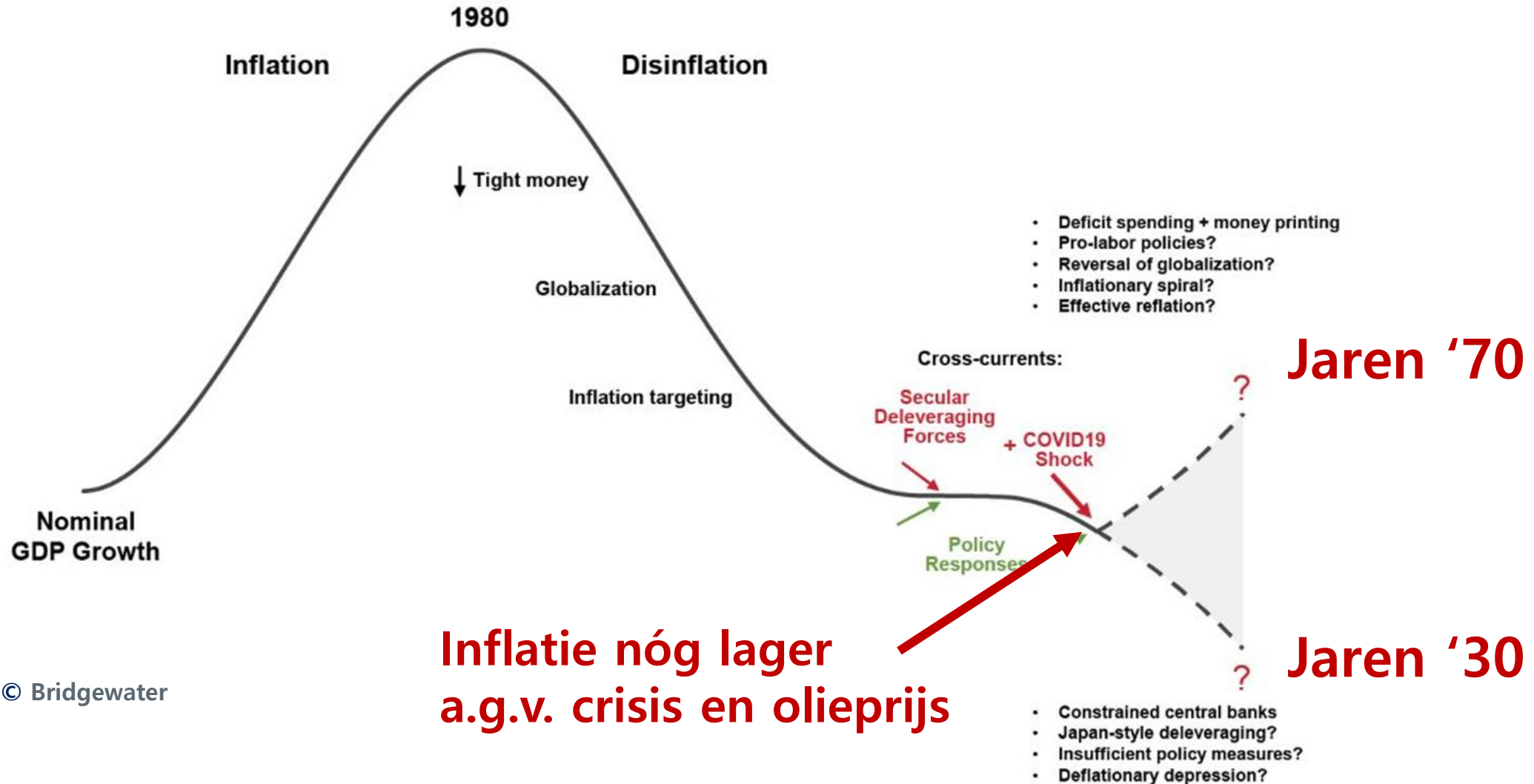
1. Rol van de staat
 - Overheidsfinancien
 - Hogere belastingen
 - Effect op inflatie
 - Staatsbemoeienis
2. Economische groei
 - Winstgevendheid
 - Faillissementen
3. De-globalisering
 - Herinrichting productieketens
 - Handel & investeringen
 - Technologie
4. Monetair beleid
 - Financiële kwetsbaarheden
 - Lage rente
5. Geopolitiek
 - Populisme
 - Geopolitieke conflicten
 - Eurocrisis
6. Corona
 - Machtsverschuiving China
 - Lengte & diepte crisis
 - Schade LT groeipad

Vertaling naar scenario's: **Economische groei**

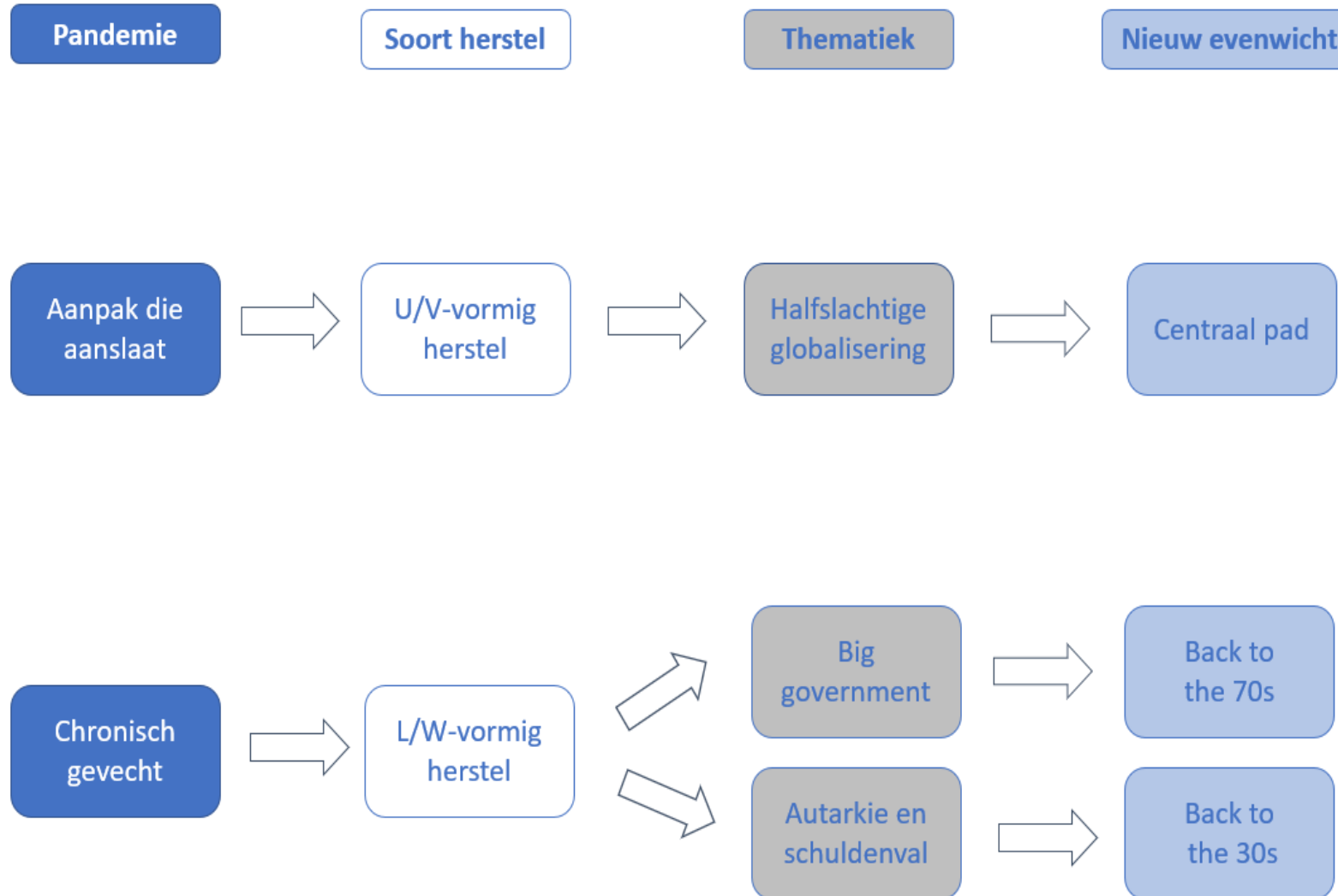

- V, U, L of W?
- Verloop van de pandemie is bepalend.
- Aantasting van de groei op Lange Termijn?

Vertaling naar scenario's: Rente en inflatie

Bouwstenen scenario's

Scenario 1 (APG): *Back to the 1930's*

- Vraaguitval
- Beleidsmaatregelen werken niet

Variabele	Jaar 1	Structureel
Economische groei	-12%	0,5%
Inflatie	0,5%	-0,5%
20-jaars rente	0%	0%
Aandelenrendement	-50%	5%

Scenario 2 (APG): *Back to the 1970's*

- Negatieve aanbodschokken en positieve vraagschokken
- Lage groei en hoge inflatie

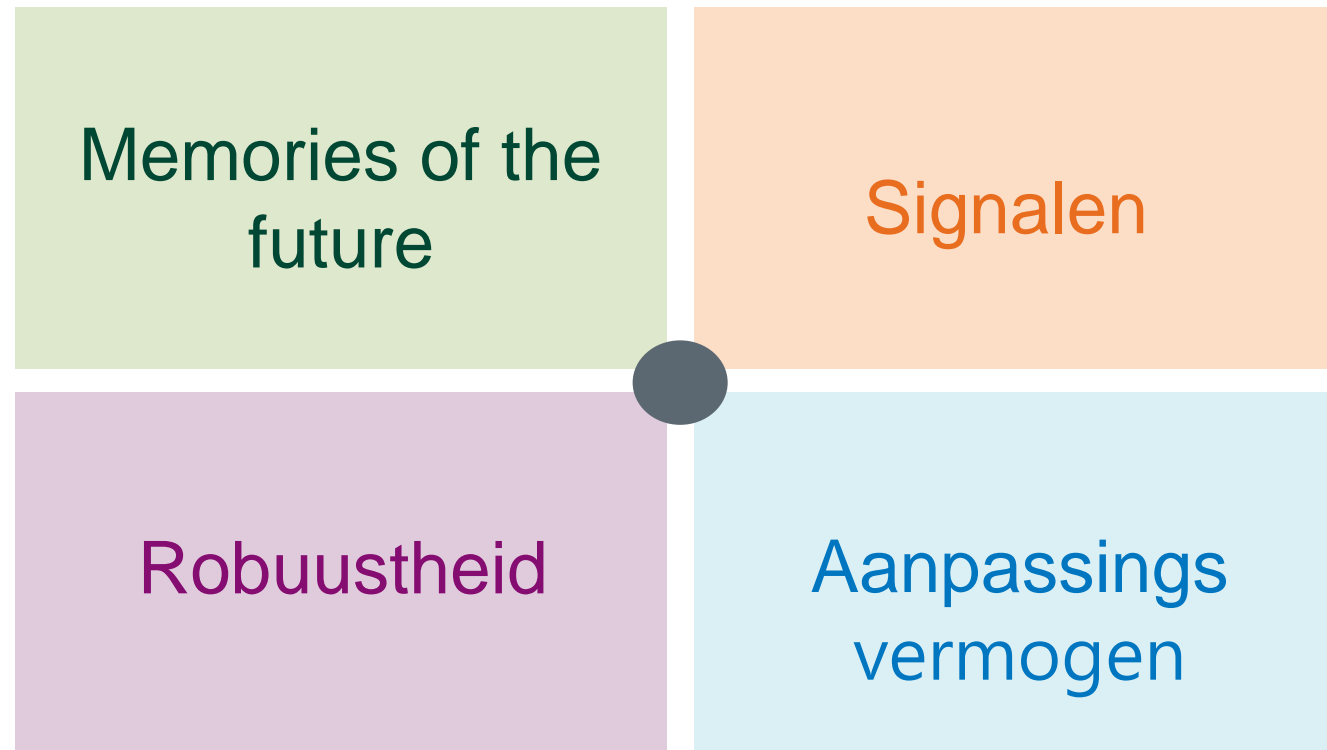
Variabele	Jaar 1	Structureel
Economische groei	-12%	0,5%
Inflatie	1,5%	5,0%
20-jaars rente	0,5%	3,0%
Aandelenrendement	-50%	7,0%

Wat moeten we in de gaten houden (APG)?

Gebied	Indicatoren
Virus	Daling aantal nieuwe COVID-gevallen
	Preventieve en curatieve geneesmiddelen
	<u>Geen</u> tweede uitbraak
Beleid rond virus	(Zicht op) einde lockdowns
	Successen bij agressief testen, opsporen en isoleren (alternatief voor lockdown)
Economie	Stabilisatie en herstel (U/V-vormig)
	Geen ongelukken in financiële systeem
Economische samenwerking	Samenwerking tussen landen, op gebied van handel, gezondheidszorg en monetair beleid
Markten	Minder verschillen Europese kapitaalmarkten

Gebruik scenario's

"To live happily in a world we don't understand", N.N. Taleb

Bronnen

- <https://www.cardano.nl/corona-scenarios>
- Richard Baldwin: "Supply side matters: guns versus butter, covid style" (voxeu, [link](#))
- Centraal Planbureau, "Scenario's economische gevolgen coronacrisis" ([link](#))
- Mark Cliffe (former chief economist ING): "Pandemonics – 15 ways that Covid-19 could change the world" ([link](#))
- ECB, "Alternative scenarios for the impact of the COVID-19 pandemic on economic activity in the euro area" ([link](#))
- Groenewegen en Hardeman (Rabo): "Coronacrisis vraagt om nieuwe inrichting van de Nederlandse samenleving", ESB 9 april 2020.
- IMF, World Economic Outlook, "The Great Lockdown" ([link](#))
- Rabo ESB artikel "Coronacrisis vraagt om een nieuwe inrichting van de Nederlandse samenleving".
- Dani Rodrik: "Will Covid-19 remake the world" (project syndicate, [link](#))
- Nouriel Roubini: "The Coming Greater Depression of the 2020s" (project syndicate, [link](#))